

“Mahkememizin 2025/154 Esas sayılı dosyasında, Dursunbey Cumhuriyet Başsavcılığının 20/02/2025 tarih 2024/1096 Soruşturma 2025/47 Esas 2025/42 İddianame sayılı iddianamesi ile; sanık ... .. hakkında "Alkol veya uyuşturucu maddenin etkisi altındayken araç kullanma" suçundan iddianame düzenlendiği, mahkememiz tarafından yargılamanın CMK'nın 251. maddesi uyarınca Basit Yargılama Usulüne göre yapılmasına karar verildiği, yapılan yargılamada mahkememizin 03.04.2025 tarih ve 2025/66 Esas 2025/108 Karar sayılı kararı ile sanık ... .. hakkında yapılan yargılama sonucunda "Alkol veya uyuşturucu maddenin etkisi altındayken araç kullanma" suçundan sanığın cezalandırılmasına karar verildiği, sanık tarafından Basit Yargılama Usulü uyarınca verilen karara yasal süre içerisinde itiraz edildiği anlaşılmıştır.

Balıkesir Adli Yargı İlk Derece Mahkemesi Adalet Komisyonu Başkanlığının 30/04/2025 tarih ve 2025/331 Karar sayılı kararı ile Dursunbey Asliye Ceza Mahkemesinin 2025/66 Esas sayılı dosyasında yargılama yapmak üzere Dursunbey Hakimi ... ..'nin görevlendirildiği anlaşılmıştır.

Sanık tarafından verilen karara yapılan itiraz üzerine dosyanın mahkememizin 2025/154 Esas sayılı sırasına kaydının yapıldığı görülmüştür.

Balıkesir Adli Yargı İlk Derece Mahkemesi Adalet Komisyonu Başkanlığının 30/04/2025 tarih ve 2025/331 Karar sayılı kararına dayanak teşkil eden 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun "Basit yargılama usulünde itiraz" başlıklı 252/2. maddesinde 7499 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 17. maddesinin 2. fıkrası ile yapılan düzenleme Anayasa'ya aykırı olup, söz konusu hükmün iptal edilmesi için T.C. Anayasa Mahkemesi'ne başvurulması zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasa'sının 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti ilkesi gereği kanunların kamu yararının sağlanması amacına yönelik olması, genel, objektif, adil kurallar içermesi, hakkaniyet ölçütlerini gözetmesi ve kazanılmış hakları ihlal etmemesi anılan maddede belirtilen hukuk devleti olmanın gereğidir. Bu nedenle kanun koyucunun hukuki düzenlemelerde kendisine tanınan takdir yetkisini anayasal sınırlar içinde adalet, hakkaniyet ve kamu yararı ölçütlerini gözönünde tutarak kullanması gerekir. (AYM, E.2018/137, K.2022/86, 30/6/2022, § 341)

Yine Anayasa'nın 36. ve 141. maddelerine göre devletin davaların makul bir süre içinde bitirilmesi yönünde pozitif bir yükümlülüğü bulunmaktadır.

Kural, basit yargılama usulüne göre verilen karara yapılan itirazın niteliğine bakılmaksızın mahkemenin her durumda duruşma açarak yargılamaya devam etmesini öngörmektedir. İtiraz üzerine her durumda duruşmalı yargılama yapılması özellikle yargılama süreci ve cezalandırma faaliyeti yönünden farklı sonuçlar doğurmaktadır.

Basit yargılama usulüne göre verilen kararın diğer ceza yargılamalarında verilen kararlardan farkının olmadığı açıktır. Bu karara delillerin yanlış değerlendirilmesi, suçun vasıf ve mahiyetinde hataya düşülmesi gibi esasa ilişkin nedenlerin yanında vekâlet ücreti, yargılama giderinin yanlış hesaplanması, artırım ve indirim oranının veya ceza miktarının yanlış uygulanması gibi usule ilişkin nedenlerle itiraz edilmesi de söz konusu olabilir. Yine usule ilişkin nedenlerin mahkemenin kendiliğinden hükme geçirmesi gereken hususlarda karar vermemesinden kaynaklanması mümkündür.

Kuralla sanık veya mağdur ya da şikâyetçi tarafından basit yargılama usulüne göre verilen karara hangi nedenle itiraz edildiğine bakılmaksızın her durumda duruşma açılarak yargılama yapılması zorunlu hâle getirilmektedir. Kural, itirazın niteliği gereği duruşma açılmasına gerek bulunmayan hâllerde dahi mahkemeye 251. madde kapsamında verdiği kararı düzeltme imkânı tanımamaktadır. Bu durumun basit yargılama usulünün ihdas edilmesinde temel amaç olan yargılama sürecinin hızlı bir şekilde sonuçlandırılmasına olumsuz etkiye bulunacağı açıktır. Dolayısıyla Kanun'un 251. maddesine göre verilen karara itiraz üzerine mahkemenin dosya üzerinden sonuçlandırılacak itirazlarda dahi yargısal sürecinin uzamasına neden olacak şekilde her durumda duruşma açarak yargılamaya devam etmek zorunda bırakılması Anayasa'nın 141. maddesinde düzenlenen yargılamanın makul sürede sonuçlandırılmasına ilişkin ilkeye aykırılık oluşturmaktadır.

Bununla birlikte itiraz üzerine duruşma açılarak yargılama yapılması sanığın cezalandırılması yönünden de bazı sonuçlar doğurmaktadır.

Kanun'un 252. maddesinin 3. fıkrasına göre, Mahkeme itiraz üzerine karar verirken, 251. madde kapsamında basit yargılama usulüne göre verdiği hükümle bağlı değildir. Ayrıca sanığın basit yargılama usulü kapsamında verilen karara itiraz etmesi hâlinde Kanun'un 251. maddesinin 3. fıkrasında öngörülen indirimden yararlanmaması da mümkün değildir. Mahkemenin usul kapsamında ilk aşamada verdiği kararla bağlı olmaması ve sanığın itirazı hâlinde indirim oranının korunmamasının, vekâlet ücreti, yargılama giderinin yanlış hesaplanması gibi usule yönelik basit nedenlerle karara itiraz edilmesi durumunda dahi beraat eden sanığın cezalandırılması ya da önceki cezaya göre daha ağır cezaya hükmedilmesi gibi aleyhe sonuçlar doğurması söz konusu olabilir.

Ayrıca itiraz üzerine her şartta yargılamanın duruşmalı yapılmasının sonuçlarından birisi de usule ilişkin basit hatalar nedeniyle yapılan itirazın sanık dışındaki kişiler (Cumhuriyet savcısı, şikâyetçi, mağdur) tarafından ileri sürülmesi hâlinde basit yargılama usulü kapsamında verilen hükümde sanık hakkında öngörülen indirimin korunmaması ihtimalidir. Çünkü 252. maddenin 3. fıkrasına göre, sanık hakkında Kanun'un 251. maddesi kapsamında verilen kararda beraat kararı gibi suçluluk tespitinin yapılmadığı hâllerde indirim uygulanmadığından itiraz üzerine yapılan yargılamada verilecek mahkûmiyet kararında dörtte birlik indirimin uygulanmaması sonucu ortaya çıkacaktır. Başka bir ifadeyle basit yargılama usulünün ilk aşamasında suçluluk tespiti yapılmayan kararlar açısından, itirazın sanık dışındaki yargılama sâhilleri tarafından ileri sürüldüğü hâllerde ilk aşamada verilen hükümde dörtte bir oranında indirimin uygulanmadığı için itiraz üzerine verilen mahkûmiyet kararında anılan indirimin korunması da söz konusu olmayacaktır.

Dolayısıyla kural kapsamında duruşma yapılmasını gerektirmeyen basit nitelikte usule ilişkin itirazlarda dahi yargılamanın duruşmalı yapılmasının sanık açısından doğuracağı sonuçlar adalet ve hakkaniyet ölçütleriyle bağdaşmamaktadır. Bu yönüyle kural, hukuk devleti ilkesine aykırılık teşkil etmektedir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle; 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun "Basit yargılama usulünde itiraz" başlıklı 252/2. maddesinde 7499 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 17. maddesinin 2. fıkrasındaki düzenleme Türkiye Cumhuriyeti Anayasa'sının 2., 36. ve 141. maddelerine aykırı olup, iptaline karar verilmesi gerekmektedir.

Yine yukarıda açıklanan değerlendirmeler, T.C. Anayasa Mahkemesi'nin 11/10/2023 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan 22.06.2023 tarih ve 2020/79 Esas 2023/113 Karar sayılı kararında yapılarak, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 17/10/2019 tarihli ve 7188 Sayılı Kanun'un 25. maddesiyle başlığı ile birlikte yeniden düzenlenen 252. maddesinin 2. fıkrasının birinci cümlesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline karar verilmiş, ancak yasa koyucu tarafından iptal gerekçeleri dikkate alınmaksızın, 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 252/2. maddesinde 7499 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 17. maddesinin 2. fıkrasındaki düzenleme kabul edilerek yasalaştırılmıştır.

Bu nedenle, 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun "Basit yargılama usulünde itiraz" başlıklı 252/2. maddesinde 7499 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 17. maddesinin 2. fıkrası ile yapılan düzenleme Anayasa'ya aykırı olup, söz konusu yasa hükmünün iptaline karar verilmesi arz ve talep olunur.”